

Bidragsmottagare Umeå stadsbibliotek		Organisationsnummer 21 20002627
Adress Rådhusplanaden 8		Uppgiftslämnare Maria Lindgren projektledare
Postnummer 901 78	Ort Umeå	
Telefonnummer 090-16 33 48	Mobil 073-036 66 48	Fax 090-16 33 58
E-post ingalill.stenmark@umea.se		Ev. webbadress www.minabibliotek.se

Projektet

Projektets namn Com Läs och Skriv	Ärendenummer KUR 2007/2158
--------------------------------------	-------------------------------

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen skall på begäran kunna styrkas med kopia av verifierationer avseende de kostnader som täckts av bidraget från Kulturrådet, alternativt att utgifterna bestyrks av revisor.

Intäkter	Kronor	Kostnader (specificeras)	Kronor
Bidrag från Statens kulturråd	80 000	Se ekonomisk redovisning, bilaga 1	
Bidrag från kommun:	80 000	Egeninsats personal	80 000
Bidrag från landsting/region:			
Summa intäkter	160 000	Summa kostnader	160 000

Projektet redovisas i sin helhet på denna blankett ☐	I separat bilaga ☒
---	--

Ange länk till dokumentation på webben www.minabibliotek.se /Om oss / Projekt / Läsfrämjande
---

Att uppgifterna i denna redovisning är korrekta intygas

Ort Umeå	Datum 2008-12-22
Underskrift	Namnförtydligande Ingall Stenmark

Förslag till rubriker i redovisningen

Övergripande mål

Mål:

- Att ge barn och ungdomar möjlighet att vara delaktiga och påverka bibliotekswebben genom att själva påverka innehåll och utveckling.
- Att ge barn och ungdomar utanför de större samhällena ett forum för diskussion om och inspiration för litteratur och skrivande.
- Att stärka kreativitet avseende läsande, skrivande och skapande genom den nya teknikens möjligheter.
- Att synliggöra och marknadsföra de läs- och skrivgrupper som finns idag.
- Att skapa en virtuell mötesplats som är öppen för alla oavsett kön, ursprung eller funktionshinder.
- Mötesplatsen är ett naturligt arbetsverktyg för Umeåregionens personal.

Huvudsaklig målgrupp

Barn och ungdomar i åldern sex till arton år i Umeåregionen.

Metoden som utvecklas

Bakgrund:

Projektet Com, Läs och Skriv är ett led i att utveckla den interaktiva delen av webbplatsen minbibliotek.se. Genom projektet ska målgruppen i åldern sex till arton år involveras i utvecklingen och utformandet av minbibliotek.se. Tanken är att webbplatsen ska erbjuda ett forum för barn och ungdomar att bl.a. publicera sitt eget skapande, diskutera litteratur, musik & film och därmed skapa en mötesplats för barn och ungdomar i regionen som är intresserade av skrivande, läsande och andra skapande uttrycksformer. Genom webbplatsen kan geografiska och kulturella avstånd överbyggas och barn och ungdomar i regionen mötas virtuellt.

Metoder:

- Marknadsföring av webbplatsen gentemot målgruppen
- Kontakt ska etableras mellan läs- och skrivgrupper på biblioteken
- Kontakt ska etableras med förmedlarledet t.ex. pedagogisk personal, bibliotekspersonal, allmänskulturell verksamhet och fritidsgårdar.
- Kompetensutveckling ska erbjudas bibliotekspersonalen i ungdomars interagerande på webben och communities.
- Nya metoder ska utvecklas för bibliotekspersonal för att skapa dialog med unga brukare.

Förväntade resultat

- Biblioteken i Umeåregionen har minst en, gärna flera, nyetablerade nätaktiva läs- och skrivgrupper.
- Biblioteken har minst en, gärna flera, tidigare etablerade "fysiska" läs- och skrivgrupper som även är nätaktiva.
- Könneutral fördelning av brukarna d.v.s. 50 % tjejer, 50 % killar.
- 2,5 % av personalens arbetstid används till arbete med det virtuella biblioteket, d.v.s. webbplatsen minbibliotek.se i sin helhet.
- Minst en kompetensutvecklingsdag anordnas för bibliotekspersonalen som berör virtuella utvecklingsområden.

Rapporter, forskningsresultat etc. som påverkat projektet

Beskriv kort vad som gjorts

Sedan ett antal år har biblioteken i Umeåregionen, d.v.s. Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå Vindeln och Vännäs ett omfattande samarbete som bl.a. innehåller en gemensam biblioteksdatabas och bibliotekskatalog. Den 1 februari 2007 hade bibliotekens gemensamma webbplats minbibliotek.se premiär. Tanken är att webbplatsen ska vara en levande mötesplats och ett diskussionsforum för besökarna samtidigt som den bl.a. samlar information från biblioteken, boktips och möjligheten att sätta betyg på och kommentera bibliotekens böcker och andra medier. Fyra ledord för den nya webbplatsen är att den ska vara innovativ, informativ, interaktiv och intuitiv. Som ett led i detta har webbplatsen under

hösten 2007 utökats med en communitydel: "Vardagsrummet" som innehåller bl.a. intresse- och diskussionsgrupper, läsecirklar och skrivklubbar. För att kunna delta i Vardagsrummet krävs det att man registrerar sig på minabibliotek.se och skapar en användare. Man skriver också under ett avtal att man följer de regler som gäller för communityn. Om man är under 18 år krävs det att man har sin vårdnadshavares godkännande för att registrera sig.

Beskriv resultat

PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

Projektet Com, Läs och Skriv har utförts av en projektledare på 25 % under 1 år i samarbete med annan bibliotekspersonal. Nedan följer en genomgång av en del av de aktiviteter som genomförts.

Läseklubbar i Umeåregionen – några exempel

Läseklubbarna på Umeåregionens bibliotek är framför allt inriktade på läslust och boktips.

Läseklubbarna drivs av personalen på respektive bibliotek. I alla läseklubbar är det framförallt flickor som deltar men ett par pojkar är också med. På flera bibliotek finns det också läseklubbar för vuxna.

Ersboda: Två läseklubbar (Bokmalarna) för åldern 9 -12, en för killar och en för tjejer. Träffades fem gånger under våren 2008.

Umedalen: Läseklubben Balsam för barn i åldrarna 9 -12 år träffades fem gånger under våren 2008.

Umeå Stadsbibliotek: Tre läseklubbar finns: Läselyan för högstadiet, Boksmakarna för åldern 10 -12 år och Bokslukarna för åldern 8 – 9 år.

Under våren har personalen på barn och ungdomsenheten visat minabibliotek.se för Läselyan och alla Läselyans deltagare har registrerat sig och skapat egna användare på minabibliotek.se och en sluten grupp i Vardagsrummet. Kommunikation har skett i den slutna gruppen mellan Läselyans träffar och man har bl.a. tipsat varandra om böcker. Periodvis har det varit en ganska intensiv aktivitet där. Även barnen i Boksmakarna har tittat på minabibliotek.se och skapat egna användare och en sluten grupp. Visningen betonade möjligheten att skicka in boktips, betygsätta och skapa nyckelord till böcker och andra medier i bibliotekens bestånd. Deltagare från läseklubbarna har därefter skapat eget material till webbplatsen, bl.a. skrivit boktips och betygsatt böcker.

Under ett par terminer har Stadsbibliotekets ungdomsavdelning i samarbete med studieförbundet Vuxenskolan bedrivit en populär skrivargrupp kallad Skrivarlyan för ungdomar i gymnasieåldern som gillar att skriva egna texter och som tillsammans med en ledare arbetat med olika övningar och utvecklat sitt skrivande. Ungdomarna har också producerat en antologi (Människobrus) och läst sina egna texter på biblioteket i samband med Kulturnatta. Under hösten 2008 startades också en Skrivarlya för högstadieungdomar.

Vännäs: Läseklubb med inriktning på skrivande för högstadiet. De flesta går i årskurs nio. Man träffades tisdagar under våren 2008. Ett visst samarbete med Skrivarlyan på Umeå Stadsbibliotek har inletts och man har träffats två gånger. I samband med Kulturnatta läste man tillsammans med Umeå Stadsbiblioteks Skrivarlya upp sina egna texter. Personal vid Vännäs bibliotek har visat minabibliotek.se och vardagsrummet.

Ålidhem: Läseklubben Ålen för barn i åldrarna 9 -12 år. Man träffades tre gånger under våren 2008.

Föreläsning för personalen

Den 9 maj 2008 hölls en föreläsning för bibliotekspersonalen i projektets regi kring communities. En inbjuden föreläsare Daniel Skog som forskar kring communities och nätgemenskaper på Informatik vid Umeå Universitet föreläste. Daniels forskning är framför allt inriktat på ungdomars umgänge på nätet och på den svenska ungdomssajten Lunarstorm. Daniel föreläste också för delar av personalen i samband med uppbyggnadsfasen av vår gemensamma webb och arbetet med vår communitydel "Vardagsrummet".

Föreläsningen handlade om Daniels forskning och allmänt om olika typer av nätgemenskaper.

Personalen fick också en grundlig genomgång av hur den sociala interaktionen på nätet går till och hur nätgemenskaperna utvecklats under de senaste åren och hur "nya" nätgemenskaper som Facebook, Flickr och Second Life påverkar livet på nätet. Daniel lyfte också in hur mer specifika nätsatsningar som t.ex. vår hemsida är ett uttryck för det nya livet på nätet där också tidigare traditionella institutioner som

bibliotek satsar på webben som ett led i att nå nya brukare och skapa mervärden kring de tjänster man tillhandahåller.

Ungefär 35 personer tog del av föreläsningen som var mycket uppskattad.

Visning och genomgång av webbplatsen minabibliotek.se för målgruppen
Förutom att visa minabibliotek.se för läseklubbar och skrivargrupper har sidan också marknadsförts gentemot målgruppen genom kontakter med barn och ungdomar som besökt biblioteket. Detta har både skett vid organiserade klassbesök och i mötet med enskilda besökare. Webbsidan har visats och barn och ungdomar har uppmanats att skapa användare och skicka in material och betygsätta t.ex. böcker, filmer och musik som de läst, sett eller lyssnat på. Barn och ungdomar har också uppmanats att lämna synpunkter på sidan och förslag på förbättringar. Nedan följer ett antal synpunkter i urval:

- * Bra med en unik bibliotekssida
- * En community för läsning och böcker mycket roligare än en vanlig community typ Lunarstorm
- * Tråkig sida
- * Viktigt att lyfta fram det som är unikt med vår webbplats och biblioteken d.v.s. läsning, böcker, läsoplevelser och mötet med författare
- * Måste uppdateras oftare (gäller barndelen)
- * För krångligt att bli medlem i "Vardagsrummet" eftersom man måste ha vårdnadshavares godkännande.
- * Förenkling av skapandet av grupper i "Vardagsrummet",
- * Bättre och enklare struktur på diskussioner och inlägg i grupper och forum
- * Möjligheten att få ett mail när något händer i ens grupper. Finns i princip på alla communities
- * Mer artiklar för barn och ungdomar
- * Enklare att skicka in eget material – teckningar, musik, serier, texter m.m.
- * Varför ingen speciell sida för ungdomar? – jämför med barnsidan
- * Demotek – möjlighet att skicka in egen musik
- * Snygg och annorlunda hemsida
- * Kul med betygsättning
- * Nyckelord roligt – lättare att hitta böcker i ett visst ämne t.ex. kärlek
- * Varför finns det inte nyckelord på allt?
- * Möjlighet att skilja på barn och vuxenböcker när man söker böcker med hjälp av nyckelord
- * Möjlighet att göra mer på sin egen sida i vardagsrummet – lägga upp mer bilder, texter o.s.v.
- * Instruktion till hemsidan specifikt riktad till barn och ungdomar – den som finns upplevs som riktad till vuxna

Sammanfattningsvis är de allra flesta positivt inställda till minabibliotek.se. Men så klart finns det saker att utveckla och förbättra. Under våren 2008 har en referensgrupp för barnsidorna skapats där personal från biblioteken tillsammans med ett antal barn arbetat med att se över barnsidorna på minabibliotek.se. Deras förslag på förbättringar har successivt införts på barnsidorna under sommaren och hösten 2008.

Reflektera över svårigheter och framgångar

Under året har mycket tid ägnats åt att visa sidan för barn och ungdomar och ge dem möjligheten och inspirationen att gå med i communityn och bidra med eget material såsom boktips, artiklar och betyg. Just möjligheten att sätta betyg och nyckelord har lockat många särskilt de yngre. Bland ungdomar är möjligheten att träffas virtuellt och diskutera böcker och läsning och skriva eget material t.ex. dikter och boktips populärt. Antalet medlemmar i vår bibliotekscommunity växer stadigt och alltmer material till webbplatsen skapas av våra brukare. Samtidigt har vi en hård konkurrens om våra brukares tid och engagemang från andra webbplatser. Att underlätta för våra brukare att delta i vår bibliotekscommunity och skapa ett större deltagarantal är både en svårighet och en utmaning som vi kämpat med både i projektet och i biblioteken som helhet. Man måste ha ganska många användare i en community för att den ska upplevas som intressant och för att det ska hända saker och skapas livaktiga diskussioner i grupper och forum.

När idén om en gemensam hemsida för biblioteken i Umeåregionen lanserades och utvecklades var många i personalen skeptiska. Ytterligare en arbetsuppgift som skulle utföras på en arbetstid som redan var fylld av olika uppgifter. Fortfarande har vi en bit kvar för att alla ska känna sig delaktiga i hemsidan och arbetet med den. Men det blir allt naturligare för personalen att visa hemsidan för våra besökare och att skriva material till den. Personer som tidigare inte jobbat med boktips och att skriva artiklar skriver nu material till hemsidan. Möjligheten för delar av personalen att jobba mer med hemsidan samtidigt som andra jobbar mindre eller inget alls med den har visat sig vara det vettigaste sättet för att få arbetet med webben att fungera.

Många av de utmaningar som återstår för webbplatsen minabibliotek.se och vårt mål att få våra brukare allt mer delaktiga där kan så klart underlättas genom att bl.a. förenkla och förbättra funktionerna i "Vardagsrummet" enligt de synpunkter som kommit in från brukarna under detta projekt. Det gäller både funktioner i "Vardagsrummet" men också möjligheten att skicka in material. Andra saker som vi kommer att jobba med framöver är att ännu mer utveckla samarbetet med de befintliga grupper som finns såsom skrivargrupper och läseklubb. Att även fortsättningsvis marknadsföra webbplatsen i samband med visningar och bokprat är ytterligare ett sätt för att sprida vår webbplats till nya användare. Att använda sig av referensgrupper som bl.a. gjordes under arbetet med förbättringar av barnsidorna är en vettig väg att gå för att på ett enkelt sätt få in synpunkter från våra användare. Att utveckla idén om ett demotek som många ungdomar efterfrågat är ytterligare en utmaning att satsa på inför framtiden kanske i samarbete med de många musikföreningar som finns i Umeåregionen. Att underlätta och sänka tröskeln för att skicka in och publicera eget material är viktigt att jobba med framöver. Något av det som våra brukare uppskattar mest är just möjligheten att läsa andras boktips och artiklar om t.ex. en författare eller ett ämne.

Att förändra och förbättra webbplatsen är ett ständigt pågående arbete. Samtidigt måste vi hålla kvar det som är unikt och vår "nisch" lusten till läsandet och mötet med böcker.

Läseklubbarna består till största delen av flickor och pojkarna är i minoritet. Undantaget är läseklubben på Ersboda bibliotek som aktivt delat in grupperna i pojk- och flickläsegrupper. I vardagsrummet är könsfördelningen inte lika tydlig. Det har inte varit tekniskt möjligt att på något enkelt sätt ta ut statistik på hur könsfördelningen ser ut. Men det är ändå tydligt genom slumpvisa nedslag i grupperna att könsfördelningen är något mer jämn i det virtuella biblioteket än i existerande läsegrupper. Dock långt ifrån målet jämnställt.

Vid Umeå stadsbiblioteks läseklubb har flickor närvarat vid 246 tillfällen och pojkar vid 8 tillfällen under 2008.

I vardagsrummet har 5 stycken öppna grupper studerats. Noteras kan att gruppen "Fantasy" har den jämnaste könsfördelningen. Av totalt 35 medlemmar är 10 st pojkar/män, 12 st flickor/kvinnor, 9 st könsneutrala, 12 st personal. Se bilaga 2.

Möjligheter till delaktighet och/eller eget skapande för målgrupperna

En referensgrupp med barn i åldern 10-13 har träffats vid 3 tillfällen och haft en dialog med huvudredaktören samt medarbetare på minabibliotek.se och framfört synpunkter på förbättringar / förändringar på barnsidan.

Det finns en särskilt flik "alla tips" där man lätt kan hitta andra barns omdömen. 2008-12-12 fanns på webbsidan 129 stycken tips gjorda av barn för barn!

En underrubriken inom barnsidan (åldersgrupp 6-12 år) heter "Dina texter och bilder" - där publiceras bidrag som kommit in.

Alla med pinkod kan ge omdömen om böcker mm , sätta betyg, skriva recensioner osv oavsett om man är medlem i någon läseklubb eller skrivarklubb.

Besökare på webbsidan kan också ge kommentarer till artiklar publicerade på hemsidan.

Samverkanspartners/projektorganisation

Studieförbundet Vuxenskolan i form av "minareporterna", alla kommunbibliotek i umeåregionen.

Beskriv hur projektet lever vidare efter projektets slut (*långsiktigheten*)

Efter projekttidens avslutande har arbetet med att skapa delaktighet fortsatt inom ordinarie verksamhet. Ett exempel är Stadsbibliotekets läseklubb Boksmakarna som följer den röda tråden; läs boken, gå på författarbesök samt intervju författaren. Intervjuerna har sedan publicerats på minabibliotek.se. Populärt och uppskattat bland barnen även om det kan vara lite pirrigt att prata och intervju en livs levande författare!

Se länkar...

Se exempel på artiklar "Den envise fantasyförfattaren" (om Niklas Krogh)
<http://www.minabibliotek.se/default.aspx?id=20155>

"Julia tänker aldrig sluta skriva" (om Julia Sandström)
<http://www.minabibliotek.se/default.aspx?id=19480>

I samarbete med studieförbundet Vuxenskolan har också startats en kurs för mellanåldern "Bli en minireporter" som syftar till att utveckla barnens egna skrivande och ge möjlighet till publicering på minabibliotek samt även Vuxenskolan egen informationstidskrift.

Barnens egna material publiceras under fliken "Dina texter och bilder", det gäller åldrarna 6-12 år.

En skrivartävling för åldersgruppen 12-16 år utlystes under hösten och vinnande bidraget publiceras på webbsidan. Novell "Fångad av örnen" av Felicia Lidqvist.

Under 2009 kommer ytterligare en heltidstjänst att rekryteras till redaktionen för minabibliotek.se med uppgift att utveckla förutsättningar för barns eget skapande och delaktighet, såväl på webben som i fysiska lokaler.

Arbetet med att hitta formerna för att utveckla samordningen mellan aktiviteter i det fysiska biblioteket och webbsidan fortsätter.

I vardagsrummet har många låntagare skapat egna grupper utan någon speciell moderator. För att en grupp ska vara intressant måste det vara ett flöde av samtal, frågor och idéer. Detta förutsätter en moderator eller åtminstone en ledande aktiv person som håller igång samtalet. De grupper som skapats av låntagare har i få fall lett till någon större aktivitet över tid. Vardagsrummet har allt fler medlemmar, men det i sig är ingen garant för aktivitet i grupperna.

Ska communityn / vardagsrummet fungera framgångsrikt måste ett flöde av aktivitet finnas. När det gäller mindre barn så måste tid avsättas från t ex läsegruppsledarna för att inte samtalet ska stanna av.

Umeåregionens biblioteksverksamhet har inte i dagsläget mäktat med att inom den egna organisationen både förse webbsidan med boktips, artiklar, intervjuer OCH hålla igång community-delen / vardagsrummet.

Möjligheten att själv sätta betyg i en skala från 1-5 samt ge kortare kommentarer är dock en succé. Både barn, unga och vuxna uppskattar den möjligheten att på det sättet förmedla och dela sina läsoplevelser.

Metoden att jobba med referensgrupper för att skapa delaktighet och medskapande samt nyttjande av ny teknik har också prövats i arbetet med att införa utlån av TVspel på Umeå stadsbibliotek. Referensgrupp fanns med i processen vid urval av medier, konsoler osv. Delar av referensgruppen medverkade vid själva lanseringsdagen den 29 november 2008.

Via webbsidan och via marknadsföring i det fysiska biblioteket ges låntagarna möjlighet att sätta betyg, göra recensioner, ge förslag på inköp osv. Det visar sig, även fast en kort tid förflutit, att det är lätt att få delaktighet från aktiva spelare, både vad gäller inköpsförslag men även skrivande och recenserande. Det är fortfarande så att pojkar och män är i majoritet vad gäller tv- och dataspelande. Det ger oss tankar och funderingar på hur vi i framtiden kan knyta ihop trådarna kring berättandet i spel, i fantasyböcker, serier, osv. Berättelserna fortsätter att leva, det kanske är formatet som har förändrats? Hur kan vi inom bibliotekets värld skapa delaktighet och möta nya uttryckssätt?

Hur sprids kunskaper om projektet (*massmedier, publikationer, seminarier, studiedagar*)

Rapporten presenteras i Umeåregionens biblioteksnätverk, på minabibliotek.se, Idébiblioteket <http://www.idebiblioteket.se> samt till Kulturrådet

Övriga frågor

Kulturrådet har i uppdrag att redovisa insatser för följande områden: Barn och unga, etnisk och kulturell mångfald, jämställdhet mellan könen och tillgänglighet för personer med funktionshinder. Om ni genomfört insatser inom dessa områden ber vi er redogöra kort för detta nedan:

Ev. övriga upplysningar

Statistik från minabibliotek

TEXTBESÖK

De artiklar som läses mest på en månad har drygt 300 besök. De tjugo mest lästa artiklarna på en månad har alla över 100 besök.

De boktips som läses mest under månad har 150-200 besök per tips. Under en månad tittar besökarna på ca 600 tips.

190 000 olika sidor besöks på en månad. Detta gäller hela 2008.

MEDIER

Dec -07	1400 betyg	2000 nyckelord
mars -08	3500 betyg	3000 nyckelord
Sept -09	4569 betyg	10618 nyckelord

TEXTER

Mars -08	786 boktips	320 artiklar	536 infosidor
Aug -08	915 boktips	402 artiklar	541 infosidor

VARDAGSRUMMET

Mars -08:	669 medlemmar	66 grupper	74 med personal
Sept -08 :	820 medlemmar	79 grupper	88 med personal

Rapporten redovisad av projektledare Maria Lindgren.

De två sista avsnitten som beskriver möjlighet till delaktighet samt det långsiktiga arbetet redovisas av Ingall Stenmark, enhetschef för Barn& unga.